

- 4 Environmentálne záťažé na Slovensku a stratégia ich odstraňovania**
 - 6 Systematická identifikácia environmentálnych zaťaží Slovenskej republiky**
 - 7 Vydavateľská činnosť ŠGÚDŠ**
 - 8 Nerastné bohatstvo a jeho využívanie**
 - 10 Čiastkový monitorovací systém - geologické faktory**
 - 13 Zosuvy na Slovensku sa prebúdajú**
 - 15 Vplyv geologických faktorov na kvalitu života**
 - 18 Európske právo o odpade z ťažobného priemyslu**
 - 22 Geológia a územné plánovanie**
 - 23 Stav geologického mapovania na Slovensku**
 - 24 Zlato a jeho kyanidové lúhovanie**
 - 26 Geoparky – nová iniciatíva aj u nás**
 - 28 Prvý slovenský geopark**
 - 30 Ochrana neživej prírody je aj etickou výzvou**
 - 32 Historické základy environmentalizmu a environmentálneho práva (XVI.)**
- Plus Príloha**

Na obálke: Filákovský hradný vrch – perspektívne centrum Novohradského geoparku (foto: Jozef Klinda)

Enviromagazín - časopis o tvorbe a ochrane životného prostredia, XI. ročník, piate číslo, október 2006, vydáva Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia, www.enviromagazin.sk. Adresa redakcie: SAŽP, Tajovského 28, P.O.B. 252, 975 90 Banská Bystrica, tel./fax: 048/4230694, e-mail: enviro@sazp.sk. Zodpovedný redaktor: PaedDr. Jaroslav Zerola, redaktorka: Mgr. Alena Kostúriková, predseda redakčnej rady: RNDr. Jozef Klinda, členovia: Ing. Vladimír Benko, prof. Ing. Imrich Beseda, DrSc., RNDr. Peter Bohuš, Ing. arch. Viera Dvořáková, doc. RNDr. Zdenko Hochmuth, CSc., RNDr. Zita Izakovičová, Ing. Pavel Jech, RNDr. Martin Kassa, doc. RNDr. Mária Kozová CSc., Ing. arch. Anna Kršáková, Ing. Miroslav Lacuška, CSc., Ing. Zuzana Lieskovská, prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc., Ing. Dagmar Rajčanová, prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc., doc. Ing. Štefan Sklenár, CSc., RNDr. Jozef Šteffek, CSc., prof. Ing. Juraj Tölgyessy, PhD., DrSc., Ing. Tomáš Vančura. Nakladateľ: EM DESIGN, Zvolen, Pisomné objednávky prijíma redakcia, cena 20 Sk. Celoročné predplatné (6 čísel) 120 Sk. Reg. MK SR č.1459/96, ISSN 1335-1877. Nevyžiadané materiály redakcia nevracia.

Vytlačené na ekologickom papieri Magnostar. Výrobca má certifikovaný EMS podľa medzinárodnej normy ISO 14001. Papier spĺňa environmentálne kritériá nordického ekolabelingového systému podľa verzie 1.4. Je ocenený nordickou environmentálnou značkou Biela labuť.

Požiadavky na uskladňovanie starých pesticídov spĺňa iba necelá štvrtina skladov

Inšpektori Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) vykonali v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji 147 kontrol skladov starých pesticídov. Vychádzali zo zoznamu skladov, ktorý zostavilo Ochrannárske a kultúrne združenie Poiplia - Ipel'ská únia.

Z celkového počtu 155 kontrolovaných skladov zistili uskladnené pesticídy v 104 skladoch. Z nich len 24 skladov (23 %) spĺňalo požiadavky na uskladňovanie týchto chemických látok, 80 je nevyhovujúcich. Inšpektori našli v skladoch približne 192 ton pesticídov, z ktorých bolo 140 ton starých a 52 ton použiteľných pesticídov. Zistili, že v 80 nevyhovujúcich skladoch je uskladnených približne 163 ton starých a použiteľných pesticídov, čo je 85 % z celkového množstva uskladnených pesticídov.

Na príčine sú technické i právne nedostatky. Hlavným zisteným nedostatkom je nevyhovujúca úprava a zlý technický stav podlahy v kontrolovaných skladoch z hľadiska jej odolnosti a nepriepustnosti voči skladovaným nebezpečným látkam. Týka sa to predovšetkým starých, nepoužívaných skladov po poľnohospodárskych družstvách, ktoré sa z rôznych dôvodov dostali do konkurzu a ich majetok bol rozpredaný. Inšpektori pri kontrolách zistili, že niektoré sklady pesticídov sa vôbec nedostali do súpisu majetku draženého právneho subjektu a zostali bez majiteľa alebo správcu. Takéto objekty často chátrajú, sú opustené, cez poškodenú strechu do nich zateká a ak je podlaha skladu poškodená alebo nemá zodpovedajúcu úpravu, pesticídy, ktoré sú neraz v týchto zanedbaných skladoch voľne rozhádzané po podlahe, môžu postupne presiaknuť cez horninové prostredie až do podzemnej vody. Takéto ohrozenie zistili inšpektori SIŽP až v 68 prípadoch. V týchto skladoch je potrebné bezodkladne vykonať opatrenia na vhodné zneškodnenie starých pesticídov a v opodstatnených prípadoch aj na vykonanie geologického prieskumu životného prostredia a spracovanie rizikovej analýzy šírenia znečistenia v už kontaminovaných oblastiach. Mnohé pesticídy patria totiž medzi obzvlášť škodlivé látky a ich prítomnosť v podzemnej vode už v nízkych koncentráciách môže pri dlhšom požívaní takejto kontaminovanej vody spôsobiť vážne zdravotné problémy. Našťastie, kontrolované sklady starých pesticídov, až na jeden prípad, sa nenachádzajú v takej blízkosti povrchových tokov, aby mohlo dôjsť k splaveniu pesticídov do nich. V blízkosti skladov sa nezistili ani vodárenské zdroje na hromadné zásobovanie pitnou vodou. Pri kontrolách sa však nezistovala existencia bežných domových studní v širšom okolí skladov, ktoré by mohli byť eventuálne ohrozené, a neposudzovala sa ani kvalita tamojšej podzemnej vody. Inšpektori SIŽP pri kontrolách zistili, že 41 subjektov porušilo zákon o vodách a uložili im termínované opatrenia na nápravu existujúceho stavu. V tých prípadoch, v ktorých ide o používané sklady pesticídov, uložia majiteľom aj pokutu v správnom konaní. Protokoly z kontrol, pri ktorých sa zistili nevyužívané sklady, v ktorých sú uskladnené staré pesticídy klasifikované ako nebezpečný odpad, odstúpila inšpekcia na ďalšie konanie na príslušné obvodné úrady životného prostredia.

Zistenia inšpektorov životného prostredia v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji zároveň poukazujú na nevyhnutnosť koncepčného riešenia tohto problému. Prevažne ide totiž o tzv. staré environmentálne záťažé, ktorých by sme sa mali raz navždy zbaviť.

Michal Štefánek
hovorca SIŽP

Šurice (foto: Ing. Dušana Rišianová)